ZDRUŽENJE SPLOŠNIH KNJIŽNIC
Sedež: Koroška cesta 4, p.p.41
4000 Kranj
Predsednik: mag. Igor Podbrežnik

e-pošta: zdruzenje@knjiznice.si
Spletna stran: https://www.knjiznice.si
Telefon: +386 41 759 051

SPOROČILO ZA MEDIJE

Teden splošnih knjižnic 2026: Beremo. Vrednotimo. Povezujemo.

(Kranj, 10. novembra 2026) Teden splošnih knjižnic, ki bo letos potekal od 16. do 22. novembra, v ospredje postavlja tri med seboj povezana področja knjižničnega delovanja: branje, vrednotenje informacij in povezovanje v skupnosti. Skupno sporočilo BEREMO. VREDNOTIMO. POVEZUJEMO. ter spremljevalna misel Knjižnice za zaupanje v svetu sprememb poudarjata odgovornost splošnih knjižnic za dostopnost znanja, razvoj kritičnega mišljenja in ustvarjanje pogojev za vključevanje prebivalcev v kulturno in družbeno življenje.

Splošne knjižnice uresničujejo svoje poslanstvo v neposrednem odnosu z okoljem, v katerem delujejo. Z zagotavljanjem knjižničnega gradiva, strokovnim svetovanjem ter izvajanjem kulturnih in izobraževalnih programov podpirajo posameznika pri branju, učenju in samostojnem presojanju. Njihova vloga je v razmerah hitrih tehnoloških in družbenih sprememb posebej pomembna, saj dostop do informacij pridobi polno vrednost šele z možnostjo njihovega razumevanja, vrednotenja in uporabe.

Podlago za izvajanje tega poslanstva predstavlja razvejana knjižnična mreža. V Sloveniji je leta 2025 delovalo 58 splošnih knjižnic z 242 krajevnimi knjižnicami oziroma enotami in 13 bibliobusi. V njihovih zbirkah je bilo več kot 12,3 milijona enot knjižničnega gradiva, imele pa so 434.540 članov. V rednem delovnem razmerju je bilo zaposlenih 1299 oseb. V istem letu so knjižnice izposodile 21.643.241 enot gradiva na fizičnih nosilcih in izvedle 24.716 prireditev, na katerih so zabeležile 921.834 obiskovalcev. Ti podatki kažejo obseg njihovega delovanja ter pomen knjižnic za dostopnost kulturnih in izobraževalnih vsebin v lokalnih okoljih.

Pri presoji družbenega dosega knjižnic je treba poleg evidentiranega članstva upoštevati tudi širšo uporabo njihovih storitev. Javnomnenjska raziskava, ki jo je leta 2025 izvedel Valicon, je pokazala, da je med prebivalci, starimi od 15 do 75 let, približno 69 odstotkov članov splošnih knjižnic ali uporabnikov njihovih storitev. Skoraj sedem od desetih prebivalcev v tej starostni skupini je torej na različne načine povezanih s knjižnico. Med njimi so tudi posamezniki, ki niso včlanjeni, vendar uporabljajo gradivo prek družinskih članov ali drugih oseb, obiskujejo prireditve oziroma uporabljajo druge knjižnične storitve. Takšen doseg potrjuje široko vpetost knjižnic v vsakdanje življenje prebivalcev.

Pomemben razvojni korak v letošnjem letu predstavlja osamosvojitev Knjižnice Ivančna Gorica, ki je 1. julija 2026 začela delovati kot samostojen javni zavod in postala 59. splošna knjižnica v Sloveniji. Samostojno delovanje odpira novo obdobje njenega razvoja ter možnost za nadaljnjo krepitev bralne kulture, domoznanske dejavnosti in programov, prilagojenih potrebam lokalne skupnosti.

Vsebinska zasnova letošnjega tedna povezuje aktualna vprašanja v zvezi s knjižnično dejavnostjo. Ponedeljek bo namenjen odnosu med človekom in umetno inteligenco, torek vrednotenju informacij in kritičnemu mišljenju, sreda povezovanju ljudi in skupnosti, četrtek branju, petek pa predstavitvi dosežkov splošnih knjižnic. Ob koncu tedna bodo posamezne knjižnice v skladu s svojimi programi pripravile tudi družinske in medgeneracijske dejavnosti.

Skupni dogodek bo bralna akcija BEREMO PREPOVEDANE ZGODBE, ki bo potekala v četrtek, 19. novembra, ob 12.15. Z desetminutnim branjem knjig, ki so bile v različnih obdobjih ali okoljih prepovedane oziroma cenzurirane, bomo poudarili pomen svobode branja in dostopnosti knjižničnega gradiva. Akcija se pridružuje tudi pobudi 10 minut za branje.

Osrednja slovesnost ob dnevu splošnih knjižnic bo v petek, 20. novembra, ob 11. uri v Mestni knjižnici Kranj. Na njej bomo razglasili najboljše projekte splošnih knjižnic v letu 2026 in podelili priznanja najboljšim vnašalcem vsebin na portal Dobreknjige.si.

Teden splošnih knjižnic je priložnost za predstavitev dosežkov in razmislek o pogojih za nadaljnji razvoj knjižnične dejavnosti. Hkrati je povabilo prebivalcem, da knjižnico spoznajo kot prostor, v katerem lahko uresničujejo svoje bralne, izobraževalne in kulturne interese ter sodelujejo pri oblikovanju življenja skupnosti. Podrobnejši programi bodo objavljeni na spletnih straneh posameznih knjižnic in na portalu Knjiznice.si.

Več informacij:

Mag. Igor Podbrežnik, predsednik
Združenje splošnih knjižnic
Koroška cesta 4, p. p. 41, 4000 Kranj
Telefon: 041 759 051
E-pošta: zdruzenje@knjiznice.si